

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

11.11.2016

1/2

Viite Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perustulokokeilusta ym. (HE 215/2016 vp); asi-
antuntijakuuleminen 11.11.2016

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO

Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa kokeilua, jonka tavoitteena on selvittää työn vastaanottamiseen liittyvien kannustinloukkujen vähentämistä.

Perustulokokeilussa mukana oleville työttömille, jotka täyttävät työttömyysetuuden saamisen edellytykset, maksettaisiin ansiopäivärahaa, peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea. Kansaneläkelaitos kuittaisi maksamansa perustulon työttömyysetuudesta. Esityksen mukainen perustulokokeilu ei vaikuttaisi työttömyysetuuden saamisen edellytyksiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää edellä mainittua ratkaisua lähtökohdiltaan hyvänä, koska työ- ja elinkeinotoimiston palveluiden piiriin hakeutuvia perustuloa saavia työttömiä voitaisiin edelleen kannustaa osallistumaan työttömyysturvalaissa määriteltyihin työllistymistä edistäviin palveluihin maksamalla aktiivajan korotuksilla korotettua työttömyysetuutta ja kulukorvausta.

Hallituksen esityksessä (s. 11, toinen kappale) kerrotaan, että perustulon saajalle ei aseteta korvauksettomia määräaikoja eli ns. karensseja. Työ- ja elinkeinoministeriön käsityksen mukaan perustelut ovat tältä osin ristiriidassa luonnokseen sisältyvän lakiesityksen kanssa. Lakiesitys johtaa työ- ja elinkeinoministeriön käsityksen mukaan siihen, että työ- ja elinkeinotoimisto asettaa korvauksettomia määräaikoja ja työttömyysturvalain (1290/2002) 2 a luvun 14 §:ssä tarkoitettuja työssäolovelvoitteita nykyistä vastaavasti kaikille työttömyysetuutta hakeville. Perustulokokeilussa mukana oleva työtön voi siis menettää oikeutensa työttömyysetuuteen, mutta perustulon maksaminen jatkuu.

Edellä työttömyysturvaseuraamuksista lausuttu vaikuttaa myös siten, että perustuloa saavalle työttömälle asetettu korvaukseton määräaika tai työssäolovelvoite voi olla voimassa vielä perustulokokeilun ja perustulon maksamisen päättyessä.

Työttömyysturvan seuraamusjärjestelmän tarkoituksena on ohjata työttömiä hakemaan ja ottamaan vastaan tarjottua työtä sekä osallistumaan työllistymistä edistäviin palveluihin työttömyysetuuden menettämisen uhalla. Tällainen ohjausvaikutus voi hävitä tai vähentyä perustuloa saavien työttömien osalta, jos heidän mahdollisesti hakemansa työttömyysetuus on peruspäiväraha tai työmarkkinatuki. Ansiopäivärahaa hakevien ja samanaikaisesti perustuloa saavien työttömien kohdalla oh-

jausvaikutus säilyisi ainakin osittain, koska he menettäisivät työvoimapolitiittisesti moitittavaksi arvioidun menettelynsä takia oikeuden ansiopäivärahaan, eikä perustulona maksettava etuus yleensä riittäisi kompensoimaan menetystä.

Esityksen perustelujen (s. 11, kolmas kappale) mukaan perustulokeiluun osallistuva henkilö voisi päättää itsenäisesti siitä, missä määrin hän opiskelee, osallistuu vapaaehtoismintaan ja toimii yrittäjänä. Oikeus työttömyysetuuteen voi kuitenkin näistä syistä päättyä, vaikka perustulon maksaminen jatkuisi. Myös tällaiset työttömyysetuuden maksamisen esteet voivat olla edelleen voimassa perustulokeilun päättyessä.

Laati:

vanhempi hallitussihteeri Timo Meling